

3. בדיקה וביעור בחמץ נוקשה**1. תוס' פסחים ב. ד"ה אור ונראה לרשב"א" עד "דהא אמר שיאור ישרף"**

ונראה לרשב"א דאפילו לפי טעם האחרון צ"ל דהחמירו חכמים בכל חמץ אפ"ל בחמץ נוקשה ועל ידי תערובת אף על גב דליכא בל יראה לפר"ת בריש אלו עוברין.

2. פסחים מב. משנה

ואלו עוברין בפסח: כותח הבבלי, ושכר המדי, וחומץ האדומי, וזיתום המצרי, וזומן של צבעים, ועמילן של טבחים, וקולן של סופרים. רבי אליעזר אומר: אף תכשיטי נשים. זה הכלל: כל שהוא ממין דגן - הרי זה עובר בפסח. הרי אלו באזהרה, ואין בהן משום כרת.

3. פסחים מג. "כל מחמצת" עד "מאן שמעת ליה"

בכל מחמצת לא תאכלו - לרבות כותח הבבלי, ושכר המדי, וחומץ האדומי, וזיתום המצרי. יכול יהא ענוש כרת - תלמוד לומר גכי כל אכל חמץ ונכרתה על חמץ דגן גמור - ענוש כרת, ועל עירובו - בלאו.

4. חולין כג. "בעי רבי זירא" עד "אלא ברבי יהודה"

בעי רבי זירא: האומר הרי עלי לחמי תודה מן החמץ או מן המצה והביא שיאור, מהו? שיאור דמאן? אי שיאור דר"מ, לרבי יהודה מצה מעלייתא היא! אי דרבי יהודה, לר"מ חמץ הוא! ואי דר"מ לר' מאיר, מדלקי עליה חמץ הוא!

5. תוס' פסחים מג. ד"ה מאן

משמע בשמעתין דאי לאו דאיתרבי חמץ נוקשה למלקות אפילו איסור לא היה בו ותימה לר"י דבפ"ק דחולין (דף כג:): בעי רבי זירא הרי עלי לחמי תודה מן החמץ או מן המצה והביא שיאור מהו שיאור דמאן אי דר"מ לר"מ מדלקי עליה חמץ הוא והשתא מנא ליה דהוי חמץ לענין תודה דילמא שאני חמץ בפסח דרבייה קרא למלקות (גרידא) ואור"י דהתם נמי איכא שום קרא דמרבין מיניה חמץ נוקשה והא דתניא בפרק כל המנחות באות מצה (מנחות דף נג:): אין מחמיצין בתפוחים דהוי חמץ נוקשה כדמשמע התם היינו לכתחילה אבל בדיעבד כשר.

6. תוס' פסחים ב. ד"ה אור ודהא אמר שיאור ישרף" עד סוף התוס'

דהא אמר שיאור ישרף והיינו חמץ נוקשה כדמוכח התם ואיכא למ"ד נמי התם דכ"ש חמץ גמור על ידי תערובת משמע דאסור להשהותו דאי מותר להשהותו אמאי ישרף ישהה אותו עד אחר הפסח ויהא מותר אפילו לרבי יהודה דלא אסר רבי יהודה חמץ אחר הפסח אלא בחמץ גמור דאיכא ג' קראי לתוך זמנו ולפני זמנו ולאחר זמנו (לקמן דף כח:): אבל בנוקשה דליכא אלא חד קרא אפ"ל ר' יהודה מודה.

7. ר"ן פסחים יג. (בדפי הרי"ף) ד"ה ולפיכך

ולפיכך נראה דאלו עוברין אלו מתבערין קאמר ר' אע"ג דמאורייתא לא קאי עלייהו בבל יראה ובל ימצא (מדאורייתא) מיהו צריכין ביעור ולא מיבעיא לתנא דמתני' דסבירא ליה דהרי אלו כולן באזהרה אלא אפילו למאן דאמר נוקשה בעיניה בלא כלום כיון דאיסורא דרבנן מיהא איכא צריך ביעור וראיה לדבר מדתנן לקמן בסמוך שיאור ישרף והאוכלו פטור ושיאור היינו נוקשה [בעיניה] כדאיתא בגמ' אלמא אפ"ל מאן דאמר פטור ביעור מיהא בעי דאי לאו הכי אמאי ישרף ישהה אותו עד אחר הפסח ויהא מותר אפילו לר' יהודה דלא אסר רבי יהודה חמץ לאחר הפסח אלא בחמץ גמור דאיכא תלתא קראי ומוקמינן להו לתוך זמנו ולפני זמנו ולאחר זמנו אבל בנוקשה אפילו ר' יהודה מודה אלא ודאי

כדאמרן דלא פליגי רבנן בחמץ אלא הצריכו לבער הכל אפילו נוקשה דילמא אתי למיכל מיניה ומיהו מסתברא דכיון דביעורו מדרבנן בעלמא הוא אם השהה אותו ולא ביערו לאחר הפסח מותר בהנאה:

8. רא"ש פסחים ג:א "והשתא להך טעמא" עד "ושכר של שעורין"

והשתא להך טעמא דמפרש לעיל בריש מכילתין דמה שצריך לבער את החמץ מן הבית ולא סגי ליה בביטול משום דחמץ לא בדילי אינשי מיניה אסור להשהות בבית כל הני דמתניתין אף לפירוש רבינו תם שאינו עובר עליהן בבל יראה דחיישינן דילמא אתי למיכל מיניהו אבל לאידך טעמא דפרשינן משום דהחמירה תורה לעבור עליו בבל יראה ובל ימצא היכא דלא ביטלו החמירו חכמים לבדוק ולהוציא מן הבית אע"פ שבטלו היה מותר להשהות כל אלו בבית כיון דאין עובר עליהן בבל יראה לפירוש רבינו תם.

9. פסחים ו. "אמר רב יהודה אמר רב המוציא חמץ" עד "אמר רבא אם של הקדש"

אמר רב יהודה אמר רב: המוציא חמץ בביתו ביום טוב - כופה עליו את הכלי.